

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti
za celotno leto 1.000
za pol leta 500
za tretje leto 1.500
za štiri leta 2.000
za pet let 2.500
za šest let 3.000
za sedem let 3.500
za osem let 4.000
za devet let 4.500
za deset let 5.000
za enajst let 5.500
za dvajset let 10.000
za trideset let 15.000
za štirideset let 20.000
za petdeset let 25.000
za šestdeset let 30.000
za sedemdeset let 35.000
za osemdeset let 40.000
za devetdeset let 45.000
za sto let 50.000

Drevo raste.

Šilni mariborski tabor stoji sredi razgovorov teh dni. Tudi delavstvo cele države si je ogledalo moč dvigajoče se misli, katera raste iz resnice, kaže resnična pota in ustvarja resnični blagor in se zato imenuje krščanska misel.

Kakor povsod, sprevidevajo z vsakim dnem vsi sloji, vsi organizmi, vsi razumni, z lobo nezastrupljeni ljudje, da je ta misel edina, ki rešuje.

Po vojni začenja, po obnem razdejanju začenja svojo zmoglavno pot. Kakor je še vsaka smernica izven nje izkajala za razdiralno, tako se ravno vsled stremjenja trmoglavih nasprotnikov veličastneje izkazuje, da je samo ena pot, ki gradi, zida in to je tista, za katero so z zanosom manifestirale velemožice v Mariboru.

Simbolično začenja osvojevalna smer na najsrajnejši točki države, da prodira in prodira in osvoji vse plasti, vse kulturne panoge, vsa idealna srca, celo državo in potem kot močnejši ognjen plamen sveti med svoje sosede.

Delavstvo, ki najbolj hrepeni po novem družabnem redu, se zbira ob zvezdi krščanskosocialnih idealov in čaka, da pride njegov dan.

Prihaja. Vsak dan bliže je.

V Mariboru se je nekoliko število odrgalo od ostalih prirediteljev, ki jih je bilo nebroj vsaki dan in zborovalo zase v lepi dvorani kazina, začrtali program in slavnostno zaključilo svoje sklepe.

Gospodarsko-socialno-politični odsek delavskega zborovanja je predložil svoje resolucije, načela, ki jih bo delavstvo zagovarjalo ob svojih lastnih gospodarskih podjetjih, ki se jih bo držalo v socialnem življenju in jih uveljavilo v politiki. Isto bo zahtevalo od javnosti, od uprave, od države. To so nove časi primerne, časi potrebne, novo državo tvorne smeri. Tičejo poedince in skupnosti, družino in narod, zemljiško in industrijsko, produktivno in konsumno gospodarstvo, posredovanje blaga, zasebne in skupne lastninske pravice, prehodno gospodarstvo in varstvo pred nadaljnjim razkrajanjem, zdravje in sigurnost tistih, ki ustvarjajo z žulji svojih rok blagostanje sveta.

V ospredju vrvenja gleda vate gospodarskosocialna stran. A nič pri kulturi človeški se ne da ločiti od duševnosti ljudi.

Zato je delavsko zborovanje Jugoslovanske Strokovne Zveze poskrbelo tudi za kulturno vzgojne potrebe s posebnim oddelkom. Tudi te resolucije berete v današnji objavi. Materialistično, stvarno, živalno mišljenje in stremjenje je treba prepeljati v zmagodobitno bitko, na katero se inteligentnih vrst, ker riba modernega stoletja smrdi, je smrdela pri glavi, pri duševnih voditeljih. Nov idealni družabni red ni mogoč brez nove idealnejše duševnosti državljanov.

Ko so pojmi tukaj, ki razsvetljujejo gospodarsko-socialno temo in kulturno noč, je mogoče urediti armado, jo izvežbati in peljati v zlagodobitno bitko, na katero se krščanskosocialne delavstvo pripravlja z vsakim dnem bolj. Videli boste kmalu, da jo dobi, da zmagaja.

In ta zmaga ne bo podrtja, kakor smo jo videli v dneh materialistične socialne smeri, ampak nova sveža, s solncem razsvetljena hiša.

Slovenija, Jugoslavija raduj se. Tvoj socialni blagor se blizu. Zavedaj se pa v tistih dneh, da ga imaš zahvaliti krščansko družabnemu pokretu delavskega ljudstva.

Živa vez mednarodnih krščanskih strokovnih organizacij.

ČESKOSLOVAŠKI DELAVSKI POZDRAV.

Na zborovanju v Mariboru je pozdravil v imenu kršč.-soc. česko-slovaške delavske organizacije njen glavni tajnik Čeněk Landa, dalje posl. dr. Šramek in senator Kadlčák.

Glavni tajnik českoslovaške kršč. soc. delavske organizacije Čeněk Landa je pozdravil naš mariborski zbor sledeče:

Ponosen sem na to, da sem učenec nesmrtnega dr. Janeza Kreka, kateri je bil tudi naš učitelj, kateri je tudi nas Čeha klical v boj proti liberalizmu in kapitalizmu.

Pred vojsko smo imeli kulturo, civilizacijo brez Boga. A ta družba je propadla. Poslednja etapa liberalizma bila je svetovna kapitalistična vojna. In vojna kot največji revolucionar je pospešila udejstvitve marksističnih utopij v praksi...

Ti valovi, porojeni v globinah proti kapitalizmu, niso nič drugega nego porajajoče se krščanstvo, ki ga hočejo prisvojiti židovski komunisti s svojimi nečistimi rokami.

Socialdemokratje so izvolili v českoslovaški republik 19 židovskih poslancev in 2 židovska ministra; zdi se, da se od spodaj poraja nova buržuazija soc. dem. židovskega kapitalizma. V českoslovaški republik vlada teror, a danes vas pozdravljam v znamenju tisočev kršč. soc. proletarcev, kateri raje gladujejo, ker jih gonijo socialisti z dela, nego bi izdali kršč. soc. organizacijo.

Naj ve o tem tudi tujina, da so v naši republik ljudje, ki so največ grmeli za svobodo duha in telesa, a so nad delavstvom hujski tirani nego kapitalizem!

Pravijo, da smo krščanski boljševiki, smo, a ne boljševiki krvi in preobratov, smo boljševiki dela za delavno ljudstvo, za Boga in narod! Živio! (Viharno odobravanje in ovacije českoslovaškim tovarišem.)

JUGOSLOVANSKO KRŠČANSKO-SOCIALNO DELAVSTVO ČESKIM TOVARIŠEM.

Na slavnostnem zborovanju je tovariš Kogej predlagal:

Dragi tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da se spominjamo v tem slavnostnem trenutku, ko zaključujemo naše mariborsko zborovanje, naših tovarišev na Českoslovaškem. Mi poznamo Čeha, kako so se borili za svobodo svoje domovine in jih spoštujemo. A danes, ko imajo svojo lastno republiko, so njih svobodomiselnici pogazili načela demokracije. Socialistična vlada, v kateri sta tudi dva juda, se v dejanju kaže, da ji je geslo o svobodi, bratstvu in ljubezni le deveta briga. Socialna demokracija na Češkem meče naše tovariše iz obratov, še več, našemu delavstvu kviri stroje, reže strojne jermene, jih suje, pljuje delavstvu v obraz in ga pretepa. Kršč.-socialno delavstvo trpi najhujši teror. (Klici: Kakor pri nas!) Socialno-demokracija in liberalna vlada noče tega preprečiti, pač je napravila sodišče, ki obsodi teroriste na kazni, katerih pa jim ni treba nikdar presedeti. Mi, ki poznamo teror socialistov in komunistov, sočuvstvujemo s česko-slovaškim krščanskim delavstvom. Zato prosim, da sprejmete v tem slavnostnem trenutku še sledečo resolucijo, katero prosim, naj odpošlje J. S. Z. našim česko-slovaškim tovarišem. Resolucija se glasi:

Jugoslovansko krščansko - socialno delavstvo, zbrano na svojem zborovanju na I. slovanskem orlovskem taboru v Mariboru, izraža svojim tovarišem českoslovaškim delavcem, ki danes neznosno trpe pod terorjem socialistov na Češkem, svoje simpatije ter jim kliče: Tovariši na Česko-slovaškem, vzdržite! Kakor danes vlada nad vami rdeči teror, tako bo prišlo maščevanje nad rdeči socializem, ki ga bo delavsko česko-slovaške republike samo izreklo nad njim.

(Velikansko odobravanje.) Resolucija se soglasno sprejme.

Na slavnostnem zborovanju v Mariboru je predsednik tov. Jož. Gostinčar prebral naslednje pismene pozdrave jugoslovanskemu krščansko - socialnemu delavstvu:

HOLANDSKO DELAVSTVO — JUGOSLOVANSKEMU.

Krščansko narodna strokovna zveza na Nizozemskem je poslala sledeči pozdrav:

Rotterdam, dne 23. julija 1920.

Tajništvu Jugoslovanske Strokovne Zveze
v Ljubljani, Jugoslavija.

Gospod tajnik!

Naznjam, da smo hvaležno sprejeli Vaš cenjeni dopis, v katerem nas vabite na svoj tabor, ki se prične 31. julija.

Bili bi zelo srečni, da bi mogli prisostvovati Vašim razpravam. Toda žalibog smo tačas obloženi z nujnim delom, ki ga tirjajo od nas organizacije v lastni domovini in nam je vsled tega nemogoče, da bi se odzvali Vašemu povabilu. V veliko žalost nam je, da se ne moremo pridružiti Vašemu delovanju, toda želimo Vam prav mnogo uspeha.

Zahvaljujemo se Vam za Vaše povabilo ter Vas prosimo, da sprejmete izraze naše globoke vdanosti. — Tajništvo krščanske narodne strokovne zveze za Nizozemsko.

POZDRAV KRŠČANSKEGA NEMŠKEGA DELAVSTVA.

Generalno tajništvo osrednje zveze kršč. strokovnih društev za Nemčijo v Kölnu je pozdravilo zborovanje jugoslovanskega kršč.-soc. delavstva sledeče:

Jugoslovanska Strokovna Zveza
v Ljubljani.

Jako obžalujemo, da niste prejeli povabila za kongres v Haagu. Kakor smo svoječasno poročali, povabila nismo razposlali mi, nego udeležene organizacije na Holandskem, kojim smo Vaš naslov naznanili ter jih pozvali, da Vam pošljejo pravočasno povabila.

Nadalje se Vam prav prisrčno zahvaljujemo za povabila na mariborski tabor; udeležba nam bo skoro nemogoča. Za poset te prireditve bi prišel v prvi vrsti vdano podpisani v poštev, ki pa mora istodobno prisostvovati v Ženevi na Švicarskem tamošnjemu mednarodnemu rudarskemu kongresu. V ostalem bo najbolje, da nam v svrhu orientacije pošljete statistiko tamošnjih krščanskih organizacij, da ob prihodnjem sestanku krščanske strokovne internacionale lahko sklepamo o pristopu Vaše organizacije. Prihodnja taka konferenca se vrši v par mesecih.

O poteku haaškega kongresa izide v kratkem protokol; začasno Vam pošljamo kratko poročilo kot je bilo objavljeno v naših listih, v svrhu Vaše orientacije.

Sporočamo Vašemu taboru naše najsrčnejše pozdrave, in v trdni nadi, da se ne bo samo tamošnje gibanje bohotno razvilo, marveč da stopimo prav kmalu ramo ob ramo v borbi za naše skupne ideale v znamenju naše internacionale, beležimo z bratskimi pozdravi: Generalsekretariat des Gesamtverbandes der christl. Gewerkschaften Deutschlands. — Köln, Venloerwall 9. — Podpisan: T. Brauer. — Köln, dne 8. julija 1920.

POZDRAV BELGIJSKEGA DELAVSTVA.

Glavno tajništvo belgijskih krščanskih strokovnih zvez piše:

Bruxelles (Bruselj), dne 7. julija 1920.

Predragi tovariši!

Vaše cenj. pismo z dne 26. junija, s katerim nas vabite na svoj kongres dne 31. julija v Mariboru, smo hvaležno prejeli. Iskreno obžalujemo, da nam bo nemogoče prisostvovati, toda naš odbor si dovoljuje Vam izraziti svoje najboljše želje k dobremu uspehu in upanje, da bo Vaš kongres rodil mnogo bogatih sadov.

Dovoljujemo si Vam naznaniti, da se je na kongresu mednarodnih krščanskih sindikatov, ki se je vršil 16., 17., 18. in 19. junija v Haagu na Holandskem, vpustila internacionala krščanskih sindikatov; tajništvo ima svoj sedež v Utrechtu na Holandskem, 12 Drift.

Čehoslovaška, ki je bila povabljen k udeležbi, je že pristopila k internacionali. Nadamo se, da se bo na Vašem kongresu istotako sprožila misel za močni krščanski sindikat in nam bo v veliko zadovoljenje, da pozdravimo Vaš pristop v veliko družino krščanskih sindikatov.

Še enkrat izražamo svoje globoko obžalovanje in svoje najboljše želje za dober uspeh ter Vas prosimo, dragi tovariši, da verujete naši prirčni bratski vdanosti.

Podpisan: Quaquebet, glavni tajnik.

FRANCOSKI TOVARIŠI.

Med lepim številom kat. telovadcev, ki so došli iz Francije na mariborski tabor, je bil dober del delavcev, organiziranih v krščansko-socialnih sindikatih.

Član načelstva J. S. Z. je imel s francoskimi tovariši v Mariboru razgovor, kako ustanoviti tesnejšo vez med nami in njimi. Francoski tovariši so izjavljali, da je njihova organizacija močna in so izražali željo, da se zveza čim prej izvede.

Posurovelost inteligence.

Kdor nima socialnega čuta, mu manjka ljubezni in plemenitosti, manjka mu srčne kulture. Zadnje dni smo doživljali dogodke, ki so v tesni medsebojni zvezi. Doživeli smo, da je takozvana demokratska stranka, ki jo tvori liberalna inteligenca s svojim buržujskim spremstvom in kapitalističnim ozadjem nastopila z vso le nje lastno brezobzirnostjo proti naredbi deželne vlade, ki veli naj milijonarji zidajo hiše, da bodo reveži mogli priti pod streho. Doživeli smo malo revolucijo denarnih magnatov, ki jim je ploskala liberalna inteligenca. Šlo je za izrecno socialno zadevo, šlo je za stanovanje tistim stotinam ubogih revežev, ki trpe v vagonih in barakah. Kdor hoče položaj te bedne mase prav umeti, mora imeti dovolj socialnega čuta in nekaj srčne plemenitosti: Ker se je liberalna inteligenca postavila v nasprotje, je pokazala, da ji manjka obojega.

In to je na klavern, a jasen način potrdila znova prav te dni. V Mariboru se je vršil kongres katoliške mladine jugoslovanske. Na ta kongres so prišli zastopniki Čehoslovakov, Francozov. Vsak človek, ki je le uljuden, bi se bil ob navzočnosti tolike množice tujih gostov obnašal dostojno. Toda mariborsko glasilo liberalne inteligence »Marib. Delavec«, ki ga izdaja in piše profesor Voglar, je prav tiste dni pisal tako surovo in podlo o došlih gostih, da je vsled njegove pisave sram vseh tistih, ki bi radi, da naš narod pred drugimi velja za kulturn. »Inteligentov«, ki uživajo za dušno hrano liberalno časopisje, seveda ni sram, ker jim za to manjka že vseh lastnosti. Sramuje se človek, ki ima še kaj spoštovanja do samega sebe. Capina ni več sram. In naša liberalna inteligenca tudi ne pozna več sramu, ker ne ve, kaj je dostojnost, ker nima niti trohice srčne kulture. Na mariborskem delavskem zborovanju so bile izrečene besede, da je naše ljudstvo poklicano varovati in braniti srčno kulturo pred posurovelostjo svoje lastne inteligence.

Na Bledu se je zopet še v večji meri pokazalo, kaka posurovelost se širi od strani liberalne inteligence. V torek so prišli na Bled zastopniki Čehoslovakov, Francozov in Američanov. Od liberalne inteligence nahujskana, opojena in kupljena drhal pa je tuje mednarodne goste žalila, jim zvižgala in jih sramotila. Velik del tujih gostov ni mogel dobiti čolnov, da bi bili ukižali lepoto slovenskega Bleda, ker so liberalci večino čolnov rekvirirali za svojo drhal. Ta drhal je tužila ko črna. Ko se je proizvajala francoske narodne in državne himne marseljske, so liberalni divjaki tulili. Francoski gostje, med katerimi je domala večina pripadala delavskemu stanu,

ITALJANI Vendarle ZAPUSTE VALONO.

LDU Milan, 4. avgusta. (Dun. KU) Avanti javlja, da jamči italijanska vlada v dogovoru, sklenjenem med tiransko vlado in Italijo za neodvisnost Albanije. Po dogovoru bo Italija izpraznila Valono in obdržala bo samo otok Saseno. Danes so pričeli Italijani odpošiljati svoje čete domov.

so se zgražali ter so izjavili, da se bodo radi žalitve francoske republikanske himne pritožili pri vladi v Parizu, kakor so se brzojavno pritožili v Beograd. Naše delavsko in kmetijsko ljudstvo se trudi, da pokaže tujim gostom, kako kulturno vzgojeni smo Slovenci, liberalna inteligenca pa se trudi, da vzgaja drhal, ki dokazuje pred zastopniki zapadne Evrope, kako surov in neotesan je slovenski liberalizem. Hrvatji, Srbi, Čehoslovaki, Francozi, Američani so bili priča te kulturne podivjanosti. Prijetno jih je iznenadilo le to, da so mase slovenskega ljudstva tako kulturne, ko je slovenska inteligenca tako propadla. To je navidez čudno. A vendar je razumljivo.

Kulturno delo krščanskega socializma med našim ljudstvom ni ostalo brez sadov.

Sklepi mariborskega zborovanja.

Na prelepo uspelem mariborskem zborovanju, ki ga je vodil naš predsednik in poslanec tov. Jože Gostinčar, so bili storjeni važni sklepi, ki so obseženi v resolucijah, katere v naslednjem priobčujemo:

GOSPODARSKE IN SOCIALNO-POLITIČNE ZARTEVE.

O tej prevažni točki je poročal v soboto popoldne poverjenik dr. Gosar. Predlagal je naslednje resolucije, ki so bile z velikim odobravanjem soglasno sprejete:

Gospodarstvo.

1. Gospodarstvo je podlaga kulturnega in političnega življenja. Ker je človek družabno bitje, mora biti tudi njegovo gospodarstvo družabno. Poleg družine najvažnejša družabna enota je narod, zato je narodno gospodarstvo glavna oblika družabnega gospodarstva.

2. Narodno gospodarstvo v strogem pomenu besede je možno le tedaj, če se produkcija in konzum enotno urejata. Mesto sedanje anarhije mora zavladati pod vodstvom družabnih organov v vsej produkciji in vsem konzumu temeljnim gospodarskim načelom odgovarjajoči red.

3. Zasebnemu gospodarstvu naj se pušči, kolikor ne nasprotuje bistvu in namenu narodnega gospodarstva, prost razvoj. Zasebna last ter prostost v izbiri dela in konsuma mora vsled tega, kolikor se da, spraviti v soglasje z narodnim gospodarstvom, še nadalje obveljati.

4. Zasebna last naj se na tej podlagi omeji zlasti v dveh smereh:

a) Določijo naj se najvišje meje, do katere smejo poedinci ali zasebne družbe nasplošno imeti v lasti proizvodni sredstva. Pri zemljišču bodi ta meja tako nizka, da si bo mogla velika večina vseh družin postaviti svoje domove, s katerimi bo združen tudi primeren kos zemljišča. Pri tem naj se zlasti ozira na potrebo delavskih domov. Velika podjetja, zlasti ona, ki so za družabno gospodarstvo posebno važna, naj se stopnjema podružbijo (socializirajo).

b) Izvrševanje lastninske pravice naj se omeji, tako da ne bo moglo nasprotovati družabnim interesom, marveč jim bo po možnosti služilo. Uveljavljati naj se načelo, da je lastnik proizvodnih sredstev nasplošno dolžan uporabljati jih na občeuporaben način.

5. Da se čimprej in v kar najpopolnejši meri izvede enotna organizacija produkcije in konsuma ter da se izloči nepotrebna vmesna trgovina, mora država z vsemi sredstvi podpirati združništvo, zlasti produktivne in konzumne zadruge.

6. Socializacijo prometnih sredstev, bančnih in zavarovalnih zavodov, izkoriščanje rudnikov ter deloma najvažnejših vodnih sil in velegozdov, naj prevzame država v svoje roke. Pokrajina, okrogjem in okrajem ter zlasti občinam in drugim pa naj prizna načelno pravico, da smejo pod primernimi pogoji podružabljati zasebna občeuporabna in koristna podjetja.

7. Pri vseh podjetjih naj država zagotovi uslužbencem in konzumentom v primerni obliki (n. pr. po obratnih svetih) zadosten vpliv na vodstvo podjetja, da bodo mogli varovati svoje in občeuporabne koristi.

8. Od čistih dohodkov iz premoženja samega na sebi (zemljiške in kapitalne rente) naj si država in njej podružene upravne enote bodisi v obliki davkov ali na kak drug primeren način zagotovijo glavni delež. — Izpopolnijo naj se davki na luksurijsko imetje in življenje, indirektni davki pa naj se odpravijo.

9. Določijo naj se primeren v vsakokratnih razmerah za človeka vredno življenje zadoščujoč eksistenčni minimum, ki se nesme obdavčiti.

Socialna politika.

Socialna politika mora sloneti na zares socialnem baziranju. To poudarjamo predvsem. — Na podlagi tega zahtevamo:

1. Uvede naj splošno socialno zavarovanje, ki bo združevalo v eni

To kulturno delo so liberalci skozi 20 let ovirali. Ljudstvo, ki je nekulturno, se da rajše izmозgavati kapitalistom. Srčna in umska izobrazba našega ljudstva pa je te nakane kapitalističnega liberalizma in njegove dekle, svobodomiselnosti inteligenca, prekrizala. V našem ljudstvu in njegovi globoki srčni kulturi živi silna moč našega naroda. Poskusi liberalne inteligenca te moči ne bodo omajali. Zunanja in notranja sila našega naroda je v ljudstvu, ki bo samo znalo varovati sebe, svoje socialno hotenje in svoje gospodarsko osvobojenje proti zunanjim in domačim sovražnikom. In med temi sovražniki najhujši je posurovelost liberalne inteligenca, uslužbene surovemu kapitalizmu.

obliki vse vrste socialnih zavarovanj (bolezensko, nezgodno, starostno, onemoglostno in brezposelnostno in zavarovanje neprekrbljenih svojcev) ter bo veljalo na splošno za vse državljane, katerim ni iz kakakega posebnega razloga že vnaprej zagotovljena popolna dosmrtna oskrba v kakem javnem zavodu (n. pr. hiralci, reveži itd.).

2. Uslužbencem naj se prizna načelna pravica do primerne deleža od čistih dohodkov podjetja, pri katerem so zaposleni.

3. Varstvo žensk in otrok v obrtnih in industrijskih podjetjih ter v domači industriji oziroma obrti, naj se razširi in ojači. V industrijskih in obrtnih strokah, kjer delo mater izključuje, da bi mogle v polni meri izvrševati svoje materinske in gospodinske dolžnosti, naj se jim delo načelno prepove. Provizorične izjeme naj se določijo samo za slučaje, kjer bi vsled obstoječih razmer taka prepoved ogrožala preživljanju delavskih rodbin.

4. S posebnim zakonom naj se ustvari podlaga, da bodo pokrajine mogle uspešno delovati na to, da se kolikor mogoče vsaki delavski družini omogoči, postaviti si lastni delavski družini omogoči postaviti si lasten dom.

KULTURNE ZARTEVE KRŠČANSKEGA DELAVSTVA.

Tov. Kremžar je poročal o kulturnih ciljih krščanskosocialnega delavstva. Po poročilu so bile sprejete naslednje resolucije:

1. Gospodarska, politična in soc. razdrapanost sedanjega časa ima svoj izvor v tem, ker je vsa sodobna človeška kultura postala sredstvo sebičnega materializma. Moderno človeštvo neguje — v namene materialnega dobička — golo umsko in materialno kulturo, srčna kultura, plemenitost srca v modernem svetu ne igra nobene vloge. Odtod vsa beda in nezadovoljnost delavskih množic.

2. Dosedanji družabni red, temelječ na načelih sebičnega in divjega materializma, je zrel, da propade. Mesto njega moramo in hočemo postaviti krščanski družabni red, red socialne pravice in ljubezni.

3. V ta namen izjavlja krščanskosocialni proletarijat, da je odločen storiti vse, da množice teptanih in brezpravnih prekrvasi krščanska kultura volje in srca, ki je temelj vsej zunanji, materialni in umski kulturi. Treba je prenoviti srca!

4. Šolska vzgoja mladine naj temelji na verskonravnih načelih. Delavska mladina višjih razredov naj se seznani z delavskimi, gospodarskimi in socialnimi vprašanji, da šola mladine njenemu sloju ne odtuji, marveč jo že zgodaj tudi duševno usposobi za delo v korist svojega delavskega sloja.

5. Jugoslovanski delavski stanovi zahtevajo od osrednje in pokrajinskih vlad v državi SHS za učeo se mladino vse klajšave in podporo, da bo mladini iz delavskih slojev mogoče pohajati splošno, srednje, obrtne in višje šole in se tako usposobiti za vse državne službe. (Predlagal dr. Brecej.)

6. Predvsem je treba za delavsko ljudstvo podvojenega in urejenega dušnega pastirstva. Za delavce, posebej pa še za delavsko mladino naj se snujejo posebne kongregacije.

7. Delavska mladina je pa, osebno izven šole, treba v posebnih organizacijah umsko in srčno usposobiti za velike naloge, ki je čakajo v boju za krščansko socialno prenovitev celokupne družbe. Zato priporočamo po vseh družinskih posebnih odsekih, ali pa samostojna društva delavske mladosti, ki naj se nazivljajo po našem Evangelistu Kreku.

8. V vseh organizacijah naj se vrše stalni diskusijski večeri, kjer naj se delavstvo usposobi za samostojno misljenje, samostojne nastope in samostojno vodstvo delavskih organizacij po načelih krščanskega socializma.

9. Odločno poudarjamo svojo ponovno zahtevo po ustanovitvi posebne delavske socialno politične Krekove šole v Ljubljani za izobrazbo delavskih voditeljev. Ta šola naj nam da strokovno izvežbanih, umsko izobraženih ter načelno neomahljivih delavskih mož, ki bodo vodili delavsko, strokovno, gospodarsko in politično organizacijo.

10. Tisti, ki načeljujejo delavskemu, kakor vsakemu drugemu socialno pravičnemu in dobremu gibanju, morajo biti možje, katerih prva lastnost bodi: globoka zavest težkih moralnih dolžnosti napram načelom, ki jih zastopa njim izročena organizacija. Nравne dolžnosti vežejo voditelje zasebno in javno v dvojni meri. Voditelj organizacije ni le predstavnik ideje, marveč tudi njen nosilec. Zato spadajo bolj ko sposobni in bistri možje na ta mesta iskreni, prepričani in močni značaji, ki za ceno trenutnih uspehov ali neuspehov ne bodo pozabljali na končni smoter in vrhovno načelo.

11. Delavski tisk, ki naj služi za razširjanje krščanskosocialne misli, mora biti popolnoma neodvisen. Edino merilo mu mora biti s strogo doslednostjo izvajano načelo krščanskega socializma. Zato naj se čimprej osnuje posebna delavska založba, ki bo izdajala izprva le brošure in knjige, pozneje pa tudi liste. Imenovala naj bi se: »Krekova založba«.

12. Pozdravljamo združitev krščanskega delavstva celega sveta v skupni zvezi, katere namen je, po celem svetu izvajati zmago krščanske kulture v prid vsem, ki trpe pod nasiljem sedanjega kapitalističnega ali socialističnega materializma. Naše prizadevanje bodi: Prenoviti svet v Kristu!

Dodatno je svetnik Kalan predlagal zboru še naslednjo resolucijo, ki je bila soglasno in z odobravanjem sprejeta:

Vsem skupinam Jugoslovanske strokovne zveze se toplo priporoča, da goje med svojimi člani protialkoholno gibanje, sami zase trezno žive in treznostno misel širijo med drugimi, ker brez treznosti ni rešitve socialnega vprašanja.

NAŠE ORGANIZACIJSKE NALOGE.

O tej točki je imel daljše poročilo glavni tajnik Komlanec, ki je predlagal naslednje resolucije, katere so bile soglasno sprejete:

1. Strokovna organizacija za vse krščanskosocialne delavstvo v državi bodi ena sama Jugoslovanska strokovna zveza.

2. Jugoslovanska strokovna zveza bodi organizacija organiziranih delavskih strokovnih zvez. Urejena bodi tako, da se bodo mogli dejstvovati vsi člani v prid skupnosti in da bo nasprotno vsak član se mogel razviti in se veseliti njene zaštite.

3. Trajen uspeh JSZ zavisi od delavskega umevanja in moralne delavske sile; zato je treba razviti in učvrstiti delavčev značaj, da bo sposoben v socialnem gibanju služiti vladi, da bo znal žrtvovati se in zmagovati. S poskusnimi delavskimi podjetji in manifestacijami naj se usposobijo člani za odločilne vzajemne nastope.

4. Delavsko mladino je treba rešiti. Z ozirom na vprašanje delavske mladine imej vsaka organizirana stroka osebo, ki se bo brigala za vsestransko vzgojo delavskega naraščaja.

5. Inteligenca se zavzemaj za delavsko organizacijo. V ta namen se usposobi sama, da bo svetila drugim in jim grela srca.

6. Da bo zadostila JSZ svojim strokovnim in organizacijskim svrham, imej vsaka stroka svojega strokovnega tajnika in vsak obsežnejši okoliš svojega organizacijskega.

7. Za kritje potreb mora imeti organizacija zadostno finančno podlago. Zato naj se člani zavedajo, da obstoji neodvisnost organizacije in njena moč v močni blagajni. Prispevki za strokovno organizacijo so najobsežnejše naložbe delavčev denar.

8. Delavska organizacija obstoji iz strogo strokovne, politične in gospodarske.

a) Politična stranika, v kateri bo delavstvo sodelovalo, mora dejanski zastopati stanovske težnje in koristi delavstva na temelju krščanskosocialnih načel.

b) Krščanskoizobraževalna organizacija mora vršiti med delavstvom svojo kulturno vzgojno dolžnost. Kjer ni za to naloge poskrbljeno, naj snuje Jugoslovanska strokovna zveza lastne izobraževalne odseke v okviru svojih skupin.

c) V svrhu gospodarske osamosvojitve na vse delavstvo organizira v konzumnih in drugih delavskih gospodarskih organizacijah.

9. Da bo mogoče organizaciji vzdrževati veliko enotno disciplinirano smoteno delovanje, je potreba širiti zavest skupnega smotra.

Iz tega razloga poznaj vse organizirano delavstvo svojega zgodovinskega sovražnika, ki je liberalizem v vseh svojih oblikah. Ravno tako naj natančno pozna svoja dva napačna sodobna zdravnika, ki sta materialistični socializem in materialistični komunizem. Predvsem pa naj pozna svojega edino rešilnega vodnika, ki je krščansko načelo v družabnih in gospodarskih odnosih.

10. Jugoslovanska strokovna zveza bodi aktiven član mednarodne krščansko-socialne delavske družine. V ta namen podpiraj mednarodne skupne težnje krščanskega delavstva z dejanskimi nastopi in širi v svoji državi smisel in naklonjenost za svetovno krščansko mislečo delavsko družino.

V objemu kapitalistov.

Iz Kamnika.

Našim komunistom se je zvrtilo v glavi. Trese jih velika vročina in že se opazajo začetki zmešanosti. Ti duševni revčki, vredni masla svojih voditeljev, blebečejo zadnje tedne sem razne neumnosti. Posebno so jim v želodcu našli Orli, J. S. Z. in druge naše organizacije. Kar brez skrbi naj bodo revčki. Skrb za te organizacije smo prevzeli mi, da so v pravih rokah, kaže njih razvoj, njih delo in število. Zatorej naj si nikar ne belijo svojih las. Po glavah jim rojijo tudi hišice v vrtički. J. S. Z. si je postavila za svoj nalog, da vodi boj za poštena, zdrava delavska stanovanja in vrtove. To ne gre komunistom v glavo. Kar izbičijo naj si te točke iz glave. Komunisti tega ne bodo nikdar sposobni izpeljati, posebno pa ni znani voditelj kamniških komunistov. Komunizem zna skrbeti za delavske hišice iz štirih desek in za vrtove na pokopališču. Za to pa skrbe že tako mizarji in grobokopi. — Ko je zadnji kamniški apotekar Karba zarjovel kot lev nad ljudstvom »klerikalcev« v zadevi kamniške smodnišnice, se je dotaknil tudi komunistov. Pa ne smete verjeti, da se komunisti zgenili le mezinca proti krivici, nemo postopanju v smodnišnici. Držali so se popolnoma v zaledju. To ima svoj vzrok. Mi vemo le to, da se sem in tja snidejo kamniški komunisti (voditelji) in kamniški apotekar Karba, se spoštljivo pozdravijo ter izgubijo med štiri stene. Da bi jih tamkaj učil dr. Karba »kamniški kuharji ali »krahlerle« delati, ne verjamemo. V bratskem objemu so sklenili »proletarci« in »kapitalisti« prisego, da hočejo skupno uničiti »klerikalnega zmaja«. Zato tak pritisk v perovski tovarni na našo Orle in agitacija s strani komunistov na Sokola. Radi sovražstva do »klerikalizma« so izdali delavstvo ter ga hočejo dovesti v roke kapitalističnemu liberalizmu. Ideje naj kar tako naprej!

Vsak krščanski delavec pa naj v sebi je njegovo mesto v »Jugoslovanski Strokovni Zvezi«, vsak mladenič dobi največje mesto v poštenega svetovalca v Orli, mladenka pri Orlici. Pristopajte k našim organizacijam, ki Vam jamčijo varstvo Vaših pravic kot delavec, ki Vam nudijo izobrazbo za celo življenje in ki Vas hočejo dovesti na podlagi krščanskih načel do mirnega in samostojnega življenja. Pustimo na strani vse kričanje, ki na eni strani kriče proti kapitalizmu, na drugi strani pa se poljubujejo z njimi. Naša politika je ravna, mi gremo naprej preko vseh naših sovražnikov za dosego našega blagostanja.

PROTI TURŠKIM NACIONALISTOM.

LDU Amsterdam, 4. avgusta. (Dru. KU) »Times« javljajo iz Carigrada, da se širi antinacionalistično gibanje od severa od Anatolije.

ANGLIJA IN RUSIJA.

LDU London, 4. avgusta. (Brezplačno) Londonsko časopisje je mnenja, da angleški vladi, če sovjetska Rusija ne izpravi svoje politike, ne bo preostalo ničesar drugega, kakor to, da podpira Poljsko z vsemi močmi, s katerimi razpolaga. V tem primeru bi morali Kamenev, Krasin in drugi člani ruskega odposlanstva nemudoma zapustiti Anglijo.

Politične novice.

+ Kongres II. internacionale v Ženevi. Zborovanje je otvoril 31. min. m. Huysmans. Za predsednika je bil izvoljen angleški delegat Shaw. Le-ta je v svojem nagovoru povdarjal, da mora internacionala izdelati za vse dežele obvezen delovni program. Vsak narod pa mora v uresničevanju socialističnih ciljev obravnavati popolno svobodo. Kar tiče Rusije, noče izreči sodbe o tem, da-li je diktatura proletariata v resnici primerna oblika za uresničevanje socialističnih ciljev v tej deželi, na vsak način pa ugotavlja, da mora ruske metode odločno odkloniti. Vendar pa II. internacionala Rusije ne sme smatrati za sovražnico. Sklep miru v Rusijo bi nedvomno prinesel koristi delavcem vseh dežel. Poljski napad je bil dogovorjen med Poljsko in ukrajinskimi diktatorjem Petljuro. Nato je Shaw govoril za to, da bi se vprašanje o odgovornosti za vojno postavilo v ozadje, čemur se pa Francozi uprli. Sklepe v tem vprašanju smo že priobčili.

+ Za novo socialistično internacionalo. »Arbeiterzeitung« se peča z novo Kautskyjevo brošuro: »Preteklost in bodočnost internacionala.« Kautsky opozarja, da tako druga internacionala, ki zboruje tačas v Ženevi, kakor tudi tretja internacionala v Moskvi ne združujeta več celokupnega socialističnega proletariata sveta. Tudi ne ena ne druga ni sposobna, da bi v svojem okrilju združila svetovni proletarijat. Prvi je za vedno izpodkopala tla

vojna, druga je vsled svoje nestrpnosti izključljivosti nemogoča. Tretja internacionalna zahteva od svojih članov, da se brez pogoja izrečejo za sovjetsko diktaturo in se podvržejo vodstvu moskovske diktature. To je za velike socialistične stranke nesprejemljivo. Kajti da boljše, zrasel na posebnih ruskih tleh, ni brez vsega drugega primeren za srednjo in zahodno Evropo, dokazuje dveletna izkušnja. Internacionalna mora dati obvezen pravico vsem socialističnim strankam sveta, toda tako, da se ne dotika pravice do samoodločbe posameznih strank, nad katero vsaka stranka skrbno bdi in čuva. Zato bo mogla tretja internacionala združevati vedno le samo iveri socialističnih strank. Potrebna je čisto nova internacionala, ki se bo morala vrniti k temeljem druge internacionalne, ki je bila revolucionarna in socialistična obenem. Noben drug temelj za združitev vseh socialističnih strank ni uporaben. — Kautsky bo težko doživel uspešne nove — IV. internacionalne, ki bi res zopet združila ves socialistični proletariet sveta ker materialistična socialistična misel že v sebi nosi kal razdora, ki postaja z razvojem čimdalje večji in mnogokratnejši. Rojena v blodnji, vodi v blodnjo in kaos.

— **Z demarkacijske črte.** Celovčani in njihovi listi se zgražajo nad čudom, ki se godi pred njihovimi očmi: Vsi so prišli gledat, kako bo Jugoslavija podrla svoje meje pri Vetrinju in se umaknila nazaj, kakor je bilo to napovedano — Jugoslavija je pa ostala, kjer je bila doslej. V tem, ko Nemci in njih podrepaniki kličejo entente na masčevanje, se vrše pogajanja s plebiščno komisijo. Upajmo, da bodo ta pogajanja imela uspeh, ki ga zahtevata zdrava pamet in pravica.

— **Razsodba v Radičevi pravdi** je večeraj izšla. Radič je radi veleizdaje domovine obsojen na 2½ leti prisilnega dela, ki se mu izpremeni v zapor. Državni pravdnik se je z razsodbo zadovoljil.

— **Diplomatske spletke in Jugoslavija.** Italijansko časopisje objavlja danes vesti iz Jugoslavije, v katerih se pripoveduje, kako se francoski poslanik v Beogradu, de Fonteney, trudi na vso moč, da bi pridobil Jugoslavijo za nastop proti Rusiji ob strani Poljske in Rumunske. Tako se citira v tem pogledu tudi razno jugoslovansko časopisje, predvsem zagrebški »Obzor«, ki da je pisal v nekem članku, da se Francija temeljito moti, ako misli, da zaplete Jugoslavijo v boj proti Rusiji pred rešitvijo jadranskega vprašanja. Tem besedam se pripominja z laške strani: »Ali ni jasna jugoslovanska taktika? Pomagajte nam, da najprej rešimo jadransko vprašanje, potem bomo govorili o Rusiji... In ker de Fonteney nadaljuje pogajanja in mi (Lahi) vemo, kako bi nas bili zavezniki pripravljeni vreči v morje, če bi bilo to njim v posebno korist, ni izključeno, da bi dali Italiji plačati stroške morebitnega jugoslovanskega pohoda proti Rusiji.« — Stvar, da bi Jugoslavija hodila za koga po kostanj v ruski ogenj, je sama po sebi tako neverjetna, da bi se ne izplačalo govoriti o njej; ali ker se v vsem, kar se govori in piše o njej v laški javnosti, razkriva pravo pravcato kopnenje Italije, da bi Jugoslavija vendarle storila sama na sebi ta največji greh, zločin, da, pravi samoumor, bodi ta ugotovitev vendarle opomin jugoslovanskim državljanom, če bi jih kedaj mikalo, staviti vso bodočnost države na tako že naprej izgubljeno igro, v kateri bi brez stave ves dobiček vteknil v žep — Italija!

— **Demokrati med Bunjevci.** Bunjevci so politično še malo opredeljeni in stranke imajo tu odprto polje. Demokrati se že žurijo: ustanovili so pravkar v Subotici nov demokratski tednik kod naslovom »Narodna Rič«. Bunjevci so, kakor je splošno znano, globoko verni in bi tisti, ki bi prišel mednje zabavljat čez vero, slabo naletel. To so vpoštevali tudi naši zvitji demokrati in si za bunjevsko deželo oblekli romarsko oblačilo in si ovili okolu roke rožnivenec. Pobožno se križajo in pripovedujejo Bunjevcem v prvi številki svojega lista (v bunjevskem narečju): »Edina primerna stranka za nas Bunjevce je demokratska. Ta stranka pravi: »brat je mio, ma kakvog imena i vire bio.« V tej stranki moremo ostati tudi nadalje i Bunjevci i verni sinovi katoliške cerkve, ker ne le da se tu ne bo nihče dotikal naših bunjevskih in verskih interesov, marveč ravno nasprotno bodo te interese branili ne samo tistih par naših mož, ki jih bomo mi izvolili, ampak tudi vsi člani te največje stranke v naši državi.« Tu se torej demokrati izjavljajo za plemenski separatizem in za zvestobo katoliški cerkvi — oni, ki se drugače ponašajo kot prvi in edini nositelji narodnega edinstva in ki napovedujejo boj veri v šoli in vsem javnem življenju. Kakšno ime zasluži tako početje? Vodiška Johanca je bilo omejeno, sprieno dekle, a demokrati vedo, kaj delajo. Zanje ni nobene olajševalne okolnosti: To je stranka, ki jo mora zaničevati vsak pošteni bodisi že tega ali onega prepričanja.

— **Trdovratna ljubezen.** Dober poznavalec človeških slabosti je že dolgo opazil, da je srce naših demokratov

kljub vsemu navidezemu nasprotju proti srbski radikalni stranki v tajni ljubezni vneto za njo. Odkar je radikalna stranka odločno krenila proč od demokratov in se ljubeznivo nagnila na drugo stran, so demokrati nasproti vsakemu, ki jih je hotel poslušati, najslabše stvari govorili o njej; pripovedovali so, da je to črna reakcionarka, zavratna, nasilna, oblasti željna, ki jo v domači deželi vse sovraži in komaj čaka, da ji pri volitvah enkrat za vselej zavije vrat. S to stranko so se spečali naši klerikalci in hrvatski separatisti — feji jih bodi; gliha vkup štrih. Viteški demokrati take stranke niti ne pogledajo in se ne bodo nikoli tako ponižali, da bi sklenili z njo kako zvezo. Tako in podobno so govorili demokrati še včeraj ali predvčerajšnjim — toda njihove oči, ki so se vedno in vedno ozirale za ponosit, nasproti njim — oh — tako trdosrčno ženo, so govorile drugače. Predobro so vedeli, da bi zveza z njo bila zanje sijajna »partija«, da bi jim ta zveza bolj nego ves njihov program in vsa njihova strankina blagajna in vse sposobnosti njihovih le prešlevilnih ministrskih kandidatov zagotovila sladkosti vlade in oblasti. Čisto nesebična ta ljubezen torej ni bila, a kdo bi v dandanašnjih časih tudi kaj takega zahteval. Na vsak način je postajala ta ljubezen vsak dan močnejša, tem močnejša, čim bolj se je kazala radikalna stranka kljubovalno in brezbrizno nasproti demokratom in čim bolj se je videlo, da v resnici namerava iti v volilno borbo z drugimi, brez demokratov in proti njim. Sedaj še demokrati niso mogli več zdržati — padli so pred radikalno stranko na kolena in jo prosili za njeno roko... Ob tej roki bi se radi povzpeli v koalicijsko vladu z njo, samo z njo. Kakšna sladkost — ko že na demokratsko samovlado kratkoma ni več misliti. Tako-le snubi »Narod« v poročilu iz Beograda: »Radikalni klub se bo moral odločiti o tem, je-li stopi z demokratimi v koalicijo. Taka vlada bi bila zelo močna, ker bi ne bila notranje oslabiljena po separatističnih elementih (pa Velika Srbija, ki jo očitajo radikalnem demokratu?!) o. p.). Imela bi toliko večino, da bi zlahka izvedla volilni red. Ampak Stojan Protić — toži »Narodovo« poročilo, — ta noče in počke... On ne želi... kontrole demokratov. »Zato — nadaljuje poročilo — dvomimo, da že danes uspe misel radikalno-demokratske koalicije, misel, ki sicer leži na dlan in je v današnjem stanju države edino možna rešitev, ki more trajati do uspeha volitev. To naše uverjenje je tako krepko, da smo mnenja: če tudi danes ne uspe Davidović, misel se povrne!« (Podčrtal je »Narod«.) Zdej ve radikalna stranka: Demokrati so se jej zaobljubili in njihovi ljubezni ne uide. »Und gehst du nicht willig, so brauch ich Gewalt« ali po slovensko: hočeš — nočeš — moraš! Bojimo se, da bo imela radikalna stranka še veliko preglavice z demokratskim zaljubljencom.

Dnevne novice.

— Za doktorja prava je promoviral na dunajski univerzi urednik »Slovenca« g. Engelbert Besednjak. Mlademu doktorju naše čestitke!

— Poročilo o mariborskem zborovanju. Danes priobčujemo glavne sklepe mariborskega zborovanja ter pozdrave, ki jih je jugoslov. kršč. soc. delavstvo prejelo in odposlalo, kar je živ dokaz, da se vedno tesneje družijo krščanski proletarijat vsega sveta, predvsem pa jugoslovanski in češkoslovaški. Z govori pričnemo prihodnj.

— Tržič. V Maribor je šlo na orlovski tabor do 70 udeležencev. Zastopani so bili Orli, Orlice, društvo sv. Jožefa z zastavo, Jugoslov. Strok. Zveza, mladeniška Marijina družba in obrtna zveza.

— V Tržiču se pojavlja zadnji čas huda griza. Več otrok je že umrlo za njo. — Ustanovilo se je zadnji čas društvo za čuvanje narodnega zdravja. Prirejalo bo predavanja, skrbelo za zdrava delavska stanovanja in nastopalo proti alkoholizmu. Če bo društvo vršilo to svojo nalogo, je njegovo ustanovitev najtopleje pozdraviti.

— Sprememba imena. Deželna vlada za Slovenijo je dovolila ing. Albinu Hall-eggerju spremembo rodbinskega imena v Černe.

— Naziv naše države. Ministrski svet je izdal vsem uradom naredbo, da uporabljajo dosledno le naziv »Kraljevina Srbob, Hrvatov in Slovencev«, ne pa »Kraljestvo SHS«.

— Nova zadruga. Zadruga misel napreduje kljub vsem zaprekam, ki so se stavile zadrugi od strani trgovcev in njihovih organizacij. Najboljši dokaz za to je, da se je podal na polje zadrugištva najliberalnejši element našega naroda: mesarji. V Ljubljani so osnovali svojo »Nakupovalno in razpečevalno zadrugo za klavno živino v Ljubljani r. z. o. z.« Kaj pa pravijo k temu naši kmetje. Ali bi ne bilo tako v njihovem interesu kot v korist konzumenta, da bi osnovali lasno vnovalnico za živino? Konzument bi dobil

na ta način ceneje meso, sami bi pa obdržali dobiček, ki ga vzame mesar in mesetar.

— **Proti dvoboju na Francoskem.** Skupščina francoskih poslancev pripravljala predlogo za odpravo dvoboja.

— **Žrtve Save.** Te dni je zahtevala Sava v Zagrebu pri kopanju zopet nove žrtve. Utonil je neki deček in hčerka znanega pedagoga Štepana Široke — Zora.

— **Velik vlom v Trobevnem.** Neznani vlomilec je vlomil te dni v hišo posestnika Janeza Dolarja iz Trobevnega. Tat je ubil na kuhinjskem oknu eno šipo, nato je odstranil okno, katero je bilo pritrjeno z žebli in se je splazil v hišo. Na škodo Janeza Dolarja, Neže Dolarjeve in Katarine Dolarjeve je odnesel ure in obleke v vrednosti 6739 kron. Med drugimi ukradenimi predmeti je bila tudi žepna nikelnasta ura, katere nosi na pokrovu ime lastnika Janeza Dolarja.

— **Ukraden panj.** Ivan Komidar in R. Mulc iz Loža sta vzela iz čebelnjaka Ant. Knapa v Ložu najboljši panj, ga odnesla v bližnje grmovje, pobrala iz njega med, panj pa pustila. Škode ima Knap 1000 kron.

— **Vlom v trojanski okolici.** Neko dopoldne sta dva neznana moška, ko je delala družina posestnika Franca Sopotnika na polju, zlezla na koncu Sopotnikove hiše v Polšnem pri Trojanah po brajdi v nezaklenjeno podstrešje, v katerem se je nahajala skoraj vsa obleka navedene rodbine. Vlomilca sta na škodo Franca Sopotnika in njegove sestre Marije odnesla obleke, denarja in druge dragocenosti v vrednosti 5530 kron.

— **Tatvina pri Sv. Križu nad Jesenicami.** Ko je delala rodbina Jožefa Klinarja v Sv. Križu nad Jesenicami na polju, je splezal skozi odprto okno neznani tat v stransko spalno sobo Mine Klinarjeve in šel skozi jedilno sobo in vežo v spalno sobo Jožefa Klinarja, kjer je ukradel obleko, klobuk, srajce, čevlje in uro v vrednosti 3790 kron.

— **Valute dne 4. avgusta na zagrebški borzi:** 1 dolar 75 kron; 100 avstrijskih kron 43 K; 100 carskih rubljev 125 K; 100 češkoslovaških kron 150 K; 1 angleški funt 290 K; 100 francoskih frankov 610 K; 1 napoleonor 322 K; 100 nemških mark 187 K; 100 rumunskih lejev 185 K; 100 italijanskih lir 435 K.

Ljubljanske novice.

— **Ij Odhod češkoslovaških gostov.** Si- noči proti 11. uri so se poslovili od nas mili češkoslovaški gostje. Orlovska zveza jim je priredila častno spremstvo na kolo- dvor z godbo in lampijoni. Le žal, da se Ljubljančanom ni preje naznanil odhod Čehoslovakov, da bi bili prihiteli v še večjem številu, k slovesu. Ko se je začela godba, je vse hitelo na ulice ali vsaj na okno, da se enkrat vidi in pozdravi mile goste, ki so te dni oživljali naše mesto in vzbujali v nas še večjo ljubezen in spoštovanje do vernih severnih bratov, nego smo jo že gojili doslej. Le malo dni so bili med nami, pa smo jih tako zaljubili, da nam je resnično težko za njimi in da hrepenimo po svidenju. Upamo, da so nas tudi oni odnesli s seboj v srcu, in da se bomo na II. češkoslovaškem taboru pozdravili brez odtujenja toplo in pristrčno kakor sinovi ene matere. Bog živi!

— **Ij Velika surovost liberalcev.** Očivid- dec nam piše: Snoči so odkorakali češko- slovaški Orli. Spremila jih je na kolo- dvor salezijanska godba in mnogo ljudstva. Ko so korakali na kolo- dvor po Poljanski cesti, je vse klicalo: živio! A iz Grošljeve hiše na Poljanski cesti št. 7 so se črtli žvi- žgi. Ljudje, tudi taki, ki niso naši, so se zgražali: »To je pa res inteligenca ljub- ljanskega Sokola! Sramota!«

— **Ij Seja ljudskega odra** se vrši danes točno ob osmi uri zvečer. Naj se udelež- seje vsi odborniki zanesljivo in točno!

— **Ij Prvo splošno društvo jugoslov. vpo- kojencev v Ljubljani** priredi v nedeljo, dne 8. avgusta 1920 ob 9. uri v Kršnikovi ulici št. 5 v Ljubljani javni društveni protestni shod. Dnevni red: Člen 78. osnutka služ- bene pragmatike, ki je za vpo-kojence naj- večja nesreča.

— **Ij Drazenje piva.** Gostilničar Anton Zabukovec v Stritarjevi ulici št. 7 je pro- dajal pivo v poliliterskih steklenicah po 5 kron steklenico, dasi je določena ma- kimalna cena s 4 kronami steklenica. G. Zabukovec je povedal, da plača on za steklenico piva 3 K 40 v. in da je hotel pri steklenici zaslužiti le malenkost 1 K 60 v. No, pravzaprav je pa že tudi dobiček 60 vin, pri pol litru piva v resnici že skoraj več kakor civilen dobiček.

Delavska zveza.

— **Komenda pri Kamniku.** (Zakasnelo.) V nedeljo, 25. julija ob 4. popoldne je ime- la pri nas shod »Delavska zveza«. Ude- ležba je bila s strani Komenčanov povolj- na. Kot govorniki so nastopili: okrožni tajnik tov. Kogej, predsednik skupine J.

S. Z. tov. Bošt. Belcijan in gosp. kaplan Črnivc. Tov. Kogej je opisal gibanje kr- ščanskega socializma od dr. Kreka pa do danes. Tov. Belcijan je s svojim jednatim govorom razkril namene komunizma. G. kaplan Črnivc pa je dokazal, da je komu- nizem protiverski in da se bodo proti nje- mu tudi duhovni vedno borili. Debata je bila zelo živahna, posebno še, ker so komu- nisti (generalni štab s Perovega) na- stopali jako žalostno. Sodrugu manjše znanja o načelih komunizma, zato so bili zelo razočarani nad našimi dokazi. Do- živeli so poraz, ki jim ne bo šel tako hitro iz glave. Takih porazov bodo doživeli še dosti, za to bo že skrbela organizacija in delavstvo samo. »Delavska zveza« bo prirejela še nadalje take shode, dokler ne napoči čas, ko bo krščansko misleči de- lavci pri naši armadi, svobodomiselnih pa pri svoji. Definicijo, ali je njih strokovna organizacija edino strokovna, ali pa le sredstvo za komunistično gibanje, prepu- ščamo komunistom, mi smo si na jasnem.

— **Prevalje.** Dne 18. julija se je vršil pri nas delavski shod. Bil je dobro obiskan. Govoril je tov. Krepelj iz Maribora in še en govornik od tam. Na shodu se je usta- novila podružnica »Delavske Zveze«, ki ji predseduje Jurij Kugovnik.

Delavsko zadružni- štivo.

— **Skupščina I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani,** za skupino **Studenec pri Mariboru,** se bo vršila v nedeljo dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Jugo- slovanske strokovne zveze v Mariboru. Člani naj se te skupščine udeležijo v polnem številu. Na skupščino pride predsednik za- druge in pa tajnik g. Anton Komijanc.

Železničar.

PROMETNA ZVEZA.

— **Dovje.** Slučaj, ki se je zgodil z odpu- stitvijo Kr. Cuznarja, je eklatanten dokaz kam meri vsa sokolsko-zvezarska politika. Da so Cuznarja najprej nekako degradirali, potem odpustili, tega naša organiza- cija nikdar ne bo tipela. Zadevo Cuznar smatramo kot zadevo naše organizacije in še več: kot zadevo naše stranke sploh. Zato zasigurno, da bodo naduti gospodje do bili primeren nauk — naše poslance pa po- zivljamo, da se energično zavzamejo za t- stvar.

Tobačno delavstvo.

— **Senj — Hrvatsko Primorje.** Tovarna št. 3 stoji. Delavstvo živi ob podpori polovični prejšnje plače. Materijala je bilo zmanj- kalo. Ravnateljstvo ni storilo pravočasne svoje dolžnosti, da bi se pobrigalo za mate- rijal. Poskrbeti je morala tobačna zveza — delavska strokovna organizacija. Na poziv Jugoslovanske strokovne zveze je uprav- državnih monopolov sklenila, da se naba- vijo surovine v Holandiji. V Zagrebu je ravnateljstvo pretirala kriza, da namreč tovar- na z julijem obstane. Menda je bila mnoge kriva tatvina. Založila je v sedanji stisk- tvornico duhana v Zagrebu ljubljanska to- varna, ker se je zagrebška direkcija ven- dar le zganila, senjska pa se do danes ni.

— **V Mariboru** je imela ob priliki mari- borskega tabora tobačna zveza kratek se- stanek. Namen je bil, da se seznanijo za- upniki in urede redno dopisovanje.

— **Iz Čapline v Hercegovini** je došla vest, da se je osnovala nova skupina.

Rudar.

— **Dobruha.** So res siromaki, ti naši rdeči socialisti. Ne vem, če sploh sami vedo, kaj so: ali komunisti ali pa pravoverni socialdemokrati. Človeku se smilijo, ker so to vsi dobri ljudje, samo tako neiz- obraženi, da nasedejo vsaki hujskariji. Danes, ko se socialisti cepijo v nešteto vej in vejice, se vse pametno delavstvo odtuje organizacij, ki gre nezdržno na- vzdol v razpad. Mi pač ne sovražimo na- sprotnikov, vemo, da so delavci v naj- boljši veri, toda smili se nam raja, ki na- seda praznim, neizvedljivim obljubam ter se pusti izigravati v vse mogoče osebne namene socialističnih voditeljev. In kako stoji nasprotna organizacija danes? Kaj more nuditi delavstvu, kako more izvoje- vati uspehov v delavčevu korist, ko se voditelji med seboj tepejo za stolce in bo kmalu na vsakih deset delavcev prišel en voditelj s samostojno stranko? Zato se mi krščanski delavci ne bojimo, mi vemo, da bodo naša načela zmagała, mi veru- jemo, da gre naša krščansko-socialistična organizacija naprej. Tudi pri nas bo mo- rala še marsikaj storiti za delavstvo. Rudar-kopač, oženjen ali neoženjen, za- služi brez vsake druge doklade 34 kron dnevno, medtem ko dobijo drugod ne samo višjo temeljno mezdo, nego še dra- ginjske doklade zase in za svoje. Pri tem še to, da vlada pri nas velika draginja.

ker je kraj mnogo obiskan po letoviščarjih. Upamo, da se v tem oziru razmere kmalu zboljšajo.

Kovinar.

Borovlje. Leto dni je že od tega, kar je bila tu ustanovljena skupina J. S. Z. In če se ozremo nazaj v to minulo leto in pomislimo, na kak način so socialdemokrati naše delavstvo strašili, se moramo čuditi, da naša skupina še obstoji. Imeti moraš zelo močne živce, da moreš biti član J. S. Z. Človek ne sliši dan na dan nič drugega kakor to, da pridejo zopet Nemci nazaj in da nas bodo vse skupaj črez Ljubelj pogнали. Skoraj vsak mesec po petkrat so jih pričakovali: prvega, desetega, petnajstega, dvajsetega, petindvajsetega, in tako je šlo vedno naprej. No, ampak pravzaprav se pa nikdar niso zlagali, še skoraj vsakokrat je prišel kak lačen volksravar — a pardon! — volksverovc nazaj. Včasih so pa tudi z Italijani začeli. Ko pa tudi tu nič ni zaleglo, so pa z ruskimi boljševiki priskočili na pomoč. No, te tudi prav težko pričakujejo, pravijo, da niso več daleč, da bodo kmalu v Celovcu in iz Celovca pa tako ni več daleč v Borovlje. Potem bodo pa rešeni, ko bodo enkrat ti tu. Pravzaprav pa itak nič ne potrebujemo ruskih boljševikov, ker jih imamo tako zadosti tukaj. Pa še veliko hujših kakor pa so ruski, samo to je dobro, da svojih peruti ne morejo razprostrti. Vsem je še dobro v spominu, kako so lansko leto meseca majnika imenitno gospodarili po Šmarjeti, Selah, Slovenskem Blajbergu, St. Janžu in cela Rožna dolina jih dobro pozna. Samo to prednost imajo naši pred ruskimi, da so naši le ubogemu ljudstvu jemali proč, ruski pa bogatinom. Zato se pa ti, pošteno slovensko delavstvo, ne boj ljudi, ki te na tak način strašijo, hodi svojo pošteno in mirno pot naprej! In vsi, ki še niste člani J. S. Z., takoj pristopite k nji!

Usnjar.

Tržič. V čevljarški tovarni Mally-Demberger se je delavstvu kar na kratko povedalo po delu v petek, da se bo s tekočim tednom dva dni v tednu manj delalo, in sicer bi bila ponedeljek in sobota ona dva dneva, ko bi počivalo delo. Vsakdo si lahko predstavlja razburjenost, ki je vsled tega nastala med delavstvom. Kako naj preživlja v teh dragih časih družinski oče svoje mnogoštevilne otroke, ako se mu skrečita dva delavna dneva.

Zastopnik tovarne je utemeljeval skrečenje s temi razlogi:

1. Različne tvarine (materijal) so pošle. Cene čevljev so padle, cene usnja so pa še zmerom tako visoke, da moramo že sedaj delati v izgubo.

2. Vojaška dobava nam ni bila nakazana, akoravno smo bili enako pripravljeni isto prevzeti. Dotične dobave so bile le nekaterim tvrdkam v velikih množinah oddane.

3. Že dva meseca se nič ne prodaja, pred oktobrom, to je pred nadaljnjima dvema mesecema ni pričakovati ne prodaje in tudi ne sprejema denarja.

4. Kapital je popolnoma vložen v čevlji, kateri se nahajajo v skladišču.

5. Mi smo tedaj primorani delo skrečiti ali pa odpustiti nekaj delavcev, ali pa da delamo samo tri ali štiri dni v tednu. Mi nočemo nobenega spraviti ob kruh in smo sklenili nadalje samo štiri dni v tednu delati, in sicer se ne bo delalo v ponedeljek in v soboto od prihodnjega tedna naprej, ostale dneve se pa bode delalo polnih 8 ur, od 7. do 4. ure. Delavcem od tedna se more plačati tudi samo 4 dni.

6. Kakor hitro se bo položaj izpremenil, se bode zopet takoj polno delalo.

Delavstvo ni bilo takoj pripravljeno na to, da bi dalo primeren odgovor, a je vendar takoj protestiralo. — V soboto so se zbrali vsi delavci in pod vodstvom načelnika J. S. Z. Martina Slaparja in zaupnika Leopolda Zaletela šli do voditelja tovarne. Ovrgli so vse ugovore tovarne in odločno zahtevali, da se delo vrši nemoteno skozi ves teden kot doslej. Če smo tovarnarju spravili skupaj milijone v mirnem času, ko smo bili sramotno nizko plačani, nima tovarna pravice naj sedaj takorekoč metati na cesto, ko so nastopili nekoliko slabši časi za čevljarje. Sklenili so se pritožiti radi tega na vlado. To je izdalo. Po raznih prerekanjih je tovarna sklenila, da se bo vršilo delo nemoteno vse dni v tednu, kot doslej. Delavstvo je bilo izredno veselo tega uspeha, ki si ga je priborilo edino v vsled tega, ker je celokupno organizirano v Jugoslovanski Strokovni Zvezi, ki je po svojih domačih voditeljih dosegla popolno zmago. Omenjati moramo še, da se — kakor se je pokazalo pri pogajanjih minuli teden — tovarna najbolj boji poverjenstva za socialno skrb, dočim ima veliko zaupanje v liberalnega, delavskim zahtevam sovražnega ministra dr. Kukovca v Belgradu. Značilno!

Tovarna Kozina v Tržiču je dobila delo za vojaštvo. Delavstvo bo delalo nekaj časa po 10 ur na dan in si v tem času nekoliko izboljšalo svoj gmojni položaj.

Delavstvo papirnic.

Zahvala. Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem tovarišem, ki so mi v moji bolezni priskočili na pomoč. Zlasti se zahvaljujem še tistim, ki so v tovarni nabrali precejšnjo svoto, s katero so me obdarovali. Hvaležni Franc Strah, Vevče, dne 5. avgusta 1920.

Stavbinski delavec.

Organizacija stavbinskih delavcev se imenuje »Zveza stavbinskih delavcev in sorodnih strok v Ljubljani«. Ima lastno avtonomijo in priznava Jugoslovansko Strokovno Zvezo kot vrhovno instanco. Do danes šteje že lepo število članov in ima svoj delokrog po celi državi. Razveseljivo dejstvo je, da stavbinsko in lesno delavstvo mnogoštevilno pristopa v Zvezo, ker služi v njej rešitev svojega vprašanja. — Zveza zasleduje nesebični interes proletarijata in se bori za izboljšanje gmojnega in moralnega položaja našega delavstva. Dvigniti delavstvo gospodarsko in ga usposobiti za plemenito srčno in umsko izobrazbo, to je namen zveze.

Zborovanje J. S. Z. v Mariboru si je začrtalo jasno pot svojemu delu in označilo svoj program s parolo: Prenoviti svet v Kristu. Delavstvo mora kreniti na pot svoje prave vzgoje in ne sme naslediti raznim potvorbam od strani lazi-zastopnikov delavstva, ki imajo pred seboj le en sam cilj: Odtujiti izkoriščano delavstvo od krščansko-socialnih načel in ga zlorabiti v svoje koristilovske namene. Stavbinsko delavstvo! Ne veruj lažnjivim zavijanjem in krivim obdolžitvam — kajti to je le sramotno orodje, s katerim hočejo nasprotniki odtrgati maso od luči, od resnice.

Kadar se začne sovražnik posluževati najnižkotnejših sredstev, je to že znamenje njegovega propada. Stavbinsko in lesno delavstvo, ti spadaš tja, kjer gre za tvojo bodočnost in kjer se bije nestrankarski in nesebični boj in to je Zveza stavbinskih delavcev pod okriljem JSZ. Prijavite nemudoma svoj pristop, da zamoremo skupno nastopiti proti izkoriščevalcem in kapitalističnim podrepanikom!

Zveza stavbinskih delavcev ima svojo pisarno v Ljubljani, Stari trg 2. I.

Kamnik. Ko smo zadnjikrat čitali v strokovni številki »Večernega lista« poročilo obrtnega nadzornišva o poravnavi, oziroma terorju na Perovem pri Kamniku, nam je padla v oči posebno izjava g. inž. Furtingarja v zadnjem odstavku poročila. Izjava se glasi takole: Pogodbe, s katero bi zahtevalo delavstvo izključitev imenovanih, ne bo nikdar podpisal. Pač pa izjavlja, da bode sam prigovarjal imenovanim, da izstopijo iz službe, da drugače ne bo miru med delavstvom. Mi vzamemo tudi ta del izjave na znanje, seveda pripomnimo takoj, da bomo zelo vestno pazili tudi na prigovarjanje g. inženirja. Ni naše delavstvo tisto, ki dela nemir med delavstvom pri stavbnem podjetju. Zatorej se nikakor ne strinjamo s »prigovarjanjem« g. inženirja. Ako ne bo gospod izvajal posledic svoje izjave ter bo isto celotno s svojim nasprotnim nastopom pohrustal ter bo tako komunistom pripomnimo izvršiti teror nad našim delavstvom, si bomo poiskali pomoči tudi proti njemu. Terorja nad našim delavstvom ne bomo trpeli, pa naj pride isti od spodaj gori ali pa od zgoraj doli. Tudi izjavo polirja Javorja, ki jo je dal Belcijanu in Bendu, vzamemo na znanje, priporočali bi mu več pažnje na izjave. — Da dišijo te grožnje po dogovoru s komunističnimi voditelji, menda nam ni treba poudarjati.

Kmetijski delavec.

Na Dobrovi pri Ljubljani se vrši v nedeljo dne 8. avgusta po 10. sv. maši ustanovni shod skupine kmetijskih delavcev.

Služkinja.

Ljubljana. (Skupina frančiškanska župnija.) Zveza služkinj frančiškanske župnije ima v nedeljo, dne 8. avgusta ob 6. uri popoldne predavanje v prostorih Krekove prosvete v Alojzijevešču. Pridite v obilnem številu. — Po predavanju odborova seja.

Poselska posredovalnica (Poljanska cesta št. 4).

Služb je na razpolago približno 30. Ta teden se je preskrbela 3 služkinjam služba.

Kuharica — samostojna gospodinja sprejme službo pri gospodu, župniku ali samskemu gospodu.

14letna begunka iz Trbovelj išče primerne službe v trgovini. Gre tudi v vsako drugo, njenim letom količkaj primerno službo.

Čipkarica.

St. Vid nad Ljubljano (tovarna Štorc).

Ker so se delavke tovarne »Štorc« organizirale v »Jugoslovanski Strokovni Zvezi«, da si priborijo vrednejšo plačo, si je podjetnik naenkrat namislil, da nima več surovin in torej tudi ne več dela za predsednico naše skupine in še za dve najagilnejši članici. Ne vemo, če je še kako podjetje, ki bi plačevalo svoje delavce s tako nizko plačo (baje 13 kron dnevno)! Brez dvoma je bil korak, ki so ga napravile delavke, ko so zahtevale zvišanje mezde, polno upravičen. Podjetniku je postala zavednost delavk neprijetna, in tako je postavil tri članice na cesto. Da manjka surovin in dela, ne drži, ker se je podjetnik še nedavno hvalil z vrlim napredkom svojega podjetja. Igra, ki jo misli igrati podjetnik, je zelo nevarna; naj se zaveda, da ne živimo v nobenih fevdalnih časih, da stoji tudi on z vsemi masami vred v dobi, ko vstaja delavstvo; in gorje, če meče delavstvo, ki zastopa pravice svojega stanu, na cesto — in naj si še s tako brihtnimi izgovori. Slučaj v »Štorcu« ni slučaj onih treh delavk, ne slučaj njegove tovarne, to je zadeva, ki krši ugled naše organizacije. In tu zasigurno, da ne poznamo pardona!

Razne novice.

r Svetovno pomanjkanje premoga.

Predsednik nemške premogovne zveze je te dni govoril o vzrokih pomanjkanja premoga in o sredstvih, s katerimi bi se dalo pridobivanje premoga povečati. Vprašanje premoga je postalo namah eno izmed najvažnejših svetovnih problemov. Že pred vojsko se je premog, ki ga je nakopal en delavec v raznih premogovnih jamah, znatno zmanjšal zato, ker se kopanje vrši vedno v večji globočini, vsled česar premogar potrebuje več časa za pot v rov in pot iz rova, potrebuje se več časa za dviganje premoga in čim globlje gredo rovi, tem manj se morejo rabiti stroji. Tako je premogar v Zgornji Šleziji v l. 1888 do 1890 nakopal 360 ton premoga, v letu 1911—1918 pa le 336 ton. In taka je bila tudi po drugih deželah razen Združenih držav, kjer so ugodne geološke zemske plasti omogočile stalno večje množine premoga. Poznejša leta in posebno po vojski se je to stanje jako poslabšalo. Na Angleskem, Združenih državah, na Nemškem in Francoskem se je v letu 1919. nakopalo za 166 milijonov ton manj premoga kot v l. 1913, česar je bila kriva v prvi vrsti vojska, ker je moralo na tisoče in tisoče rudarjev kramp za puško zamenjati. Pomanjkanje premoga je postalo na Angleskem tako silno, da morajo dovažati premog celo iz Natala in Amerike. Od konca vojske se je situacija še bolj zapletla, ker je bilo vsled preslabih hran in politične situacije vse premalo veselja do dela. Na Angleskem je nakopal en delavec v l. 1916. 256 ton, v l. 1917. 243, v l. 1918. 225, a v l. 1919. pa že samo 197 ton premoga. Skrajšana delovna doba z 8 na 7 ur po angleskih premogovnih jamah je vsekako tudi vplivala na manjšo produkcijo. Ali številke povedo, da se je začel proces že preje. Na Nemškem je nakopal en premogar v l. 1913. 1114 ton, v l. 1919. pa le 898 ton, v Nemški Avstriji pa v istem času še manj, kar je zakrivila v prvi vrsti slaba prehrana. Po vojski je pokazal svoj vpliv tudi izpremenjeno mišljenje delavcev. Za svetovno vojsko so vojaki samo pustošili, zato ni moglo biti veliko veselja do dela, ko se je sklenil mir. Veliko pomanjkanje premoga se vidi tudi iz enornih premogovnih cen po vseh deželah. V Berlinu je stal pred vojsko voz premoga z 20 stoti 20 do 24 mark, danes ga dobiš za taisti denar samo en stot. V prosti prodaji se plačuje celo po od 30 do 35 mark za stot. Na Francoskem je danes premog 20—30 krat dražji kakor je bil pred vojsko. Tudi v Združenih državah je premog poskočil, a ne v tej meri kot v Evropi. Uspešno izboljšanje teh razmer je mogoče le s silno dvignjeno produkcijo, kar pa se bo dalo doseči samo s tem, da se število rudarjev na vso moč pomnoži. Na Nemškem je že danes število delavcev v premogovnih rovih za 148.000 večje kot v l. 1913., število delavcev v rovih rujava premoga je poskočilo za 90.000. Z ozirom na to, da premoga vsepovsod primanjkuje, je treba uvesti mednarodno upravo premogovne produkcije in razdelitev. Nekatere industrijsko visoko stoječe evropske dežele imajo le malo svojega premoga ali ga še sploh nimajo. Druge države, katere imajo sicer velike zaloge premoga, so primorane uvažati posebne premogove vrste od drugod. Tako ima Francoska, Belgija, Rusovska in naslednica avstro-ogrške države uvažati velike množine koks za svojo železno industrijo, ker njihov domač premog ni za to porabo. Zato se priporoča ustanovitev Mednarodnega premogovnega sveta, v katerem bi bile z enakimi pravicami zastopane vse dežele, katerim je do tega, da se odpravi premogovna kriza. Narodna in imperialistična po-

litika ne more na tem prirojenem stanju ničesar predrugačiti. Z diktaturo in z vojaškim nasiljem se ne morejo rešiti nobeni gospodarski problemi in se ljudem ne more vcepiti v glavo veselje do dela. Da bi imela Mednarodna premogovna zveza potrebno avtoriteto, bi morala biti izvršilni organ Zveze narodov. In izvajajoča kontrola nad prevoznimi sredstvi bo morala biti tudi v rokah Mednarodne premogovne zveze.

Poslano.

MALO ODGOVORA.

31. številka »Delavca« z dne 31. julija 1920 prinaša senzacionalno obsodbo duhovitega pisca (ime znano) pod naslovom: Gospod Zvan.

Poznamo se, vsled tega cela stvar pravzaprav ne zasluži reakcije; ker pa je žaljena skoziinskozi v članku moja čast, naj ne ostane neodgovorjeno!

Z ozirom na »mlado, izgubljeno existenco« trdim, da pisec nikar ni opravičen tako govoriti, in sicer:

1. Ker bi bilo morda bolje, da ta izraz prihrani samemu sebi, samo da epiteton v toliko izpremeni, da se bo glasilo »stara izgubljena eksistenca«.

2. Da sem bil pred izvršitvijo svojih nadaljnjih študij primoran poiskati si kruha, je kriva prerana smrt mojega očeta.

3. Ni res, da sem denunciral Kolman, ki je širil med vojaštvom upornega duha, pač pa je to storil neki Brišnik. Dokaze k temu sem svojočasno podal gospodu tajniku železničarske organizacije, kjer si jih lažnjivi dopisnik lahko natančneje ogleda.

4. Ni res, da sem se vrinil med stavbinsko delavstvo, res pa je, da me je gospod Nahtigal po večkratnem prigovarjanju in prošnjah, da naj vzamem razdrapano delo v roke, za stvar pridobil.

5. »Blizina denuncijanta« pač ni tako vplivala na železničarje, da bi bili vsled tega odpovedali lokal stavbinske organizacije, dasiravno so me nekateri smatrali »od klerikalcev podkupljenega provokatorja«, kar je bila pač posledica bujne fantazije, da ne rabim hujšega izraza.

6. Z besedo »defraudant« operira socialpatriotično Tokanovo glasilo »Delavec«. Ljudje, pri katerih menda ni skupine in ne stroke, ki bi bila brez sorodstva s tem čudnim naslovom, si upajo drugim brisati v obraz, kar jih grize v srcu. Kmalu boste imeli priliko, videti neke druge kdo je defraudant.

7. Ker sem odpovedal sam in me tedaj ni nihče »ven vrgel«, sem zapustil nečastne socialpatriote, častno.

8. K zadevi »doktor«, »državni funkcijonar«, itd. ne bi imel drugega pripomniti, kakor, da so bila pisma, naslovljena na »g. Dr. (Drago) Zvan« za mojimi hrbtom odpirana. In če je tako, se čudim, da sta zamogli razbrati iz teh pisen: snoli kako ljubezensko vsebino. Sicer pa vprašam: »Od kdaj ste, gospodje, tako goreči zagovorniki ljudske morale, ko je svet vendar vse kaj drugega opažal na vas? Pometite raje pred svojim pragom, da se ne bodo vaši agitatorji vozili z ljubiciami po strokovnih shodih.«

9. Koliko časa imate še čas delavcem ukazovati, da naj komu kažejo vrata, je že skoro rešeno vprašanje; kajti tisti, ki naj bi po vašem kazali vrata, že kažejo vam hrbet. Poznamo se — in to razliva Vaš žolč. Klerikalna njiva, pognojena z »gnojem, ki ga Vi ven mečete«, bo morda obrabila boljši sad, kakor si to Vi predstavljate.

Razumem, da bi bila Vaša iskrena želja, kot sočutnih in pravicoljubnih proletarcev, da bi poginil s svojo družinico vred na cesti, ob čemur bi se Vi naslajali. Usoda človekova je negotova, in morda bo dopisnik članka v »Delavcu« prišel kedaj v podoben položaj. Za »takozvano Jugoslovansko strokovno zvezo« pa hočem delati z veseljem, ker sem prepričan, da ima tu človek opravka s poštenimi, dobri in iskrenimi ljudmi.

V Ljubljani, 2. avgusta 1920.

Boljedrag Zvan.

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

Ali ste že čitali
»Zločin nad domovino«?

Tako jasne in nepristranske sodbe
o našem »bratomornem boju«
še niste čitali!

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.